

Jan Paweł II

Konstytucja Apostolska "Divinus perfectionis Magister" dotycząca nowego prawodawstwa w procedurze spraw kanonizacyjnych

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 27/3-4, 277-282

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DOKUMENTY STOLICY APOSTOLSKIEJ

Prawo Kanoniczne
27 (1984) nr 3—4.

KONSTITUCJA APOSTOLSKA *DIVINUS PERFECTIONIS MAGISTER* **DOTYCZĄCA NOWEGO PRAWODAWSTWA W PROCEDURZE** **SPRAW KANONIZACYJNYCH**

Jan Paweł II Biskup Sługa Sług Bożych Na Wieczną Rzecz Pamiątkę. Boski Nauczyciel doskonałości i jej wzór, Jezus Chrystus, który z Ojcem i Duchem Świętym jest czczony jako „jedyne święty”, umiłował Kościół jako Oblubienicę, a nawet siebie samego zań wydał, aby go uświęcić i swoją chwałą dodać mu blasku. Tak więc pozostawił wszystkim swoim uczniom przykazanie, by naśladowali doskonałość Ojca, na wszystkich zesłał Ducha Świętego, który ich wewnętrznie pobudza, aby miłowali Boga z całego serca i aby siebie wzajemnie tak miłowali, jak On ich umiłował. Uczniowie Chrystusa — jak nas poucza Sobór Watykański II — nie ze względu na swoje czyny, lecz według postanowienia i łaski Jego powołani i usprawiedliwieni w Panu Jezusie, w chrzcie wiary stali się prawdziwymi synami Bożymi i uczestnikami natury Bożej, a przez to rzeczywiście świętymi¹.

Spośród nich wybiera Bóg w każdym okresie wielu, którzy przykład Chrystusa najbardziej naśladowają i przelewają krew lub praktykując heroiczne cnoty dają wspaniałe świadectwo Królestwu Niebieskiemu.

Kościół zaś od pierwszych wieków chrześcijaństwa zawsze wierzył w to, że Apostołowie i Męczennicy są ściśle złączeni z nami w Chrystusie, okazywał im szczególną cześć razem z błogosławioną Dziewicą Maryją i świętymi Aniołami oraz pobożnie wzywał ich wstawieństwa i pomocy. Do nich niebawem zostali dołączeni także inni, którzy szczególnie naśladowali dziewictwo i ubóstwo Chrystusa, a wreszcie i ci, których bardzo wyraźne praktykowanie cnót chrześcijańskich i boskie charyzmaty polecały pobożnej czci i naśladowaniu wiernych.

Gdy bowiem przyglądamy się życiu tych, którzy wiernie naśladowali Chrystusa, otrzymujemy nową motywację i pobudkę do szukania przyszelego Miasta i poznajemy najpełniej drogę, po której wśród zmienności świata, stosownie do stanu i warunków, każdemu z nas właściwych, możemy dojść do doskonałego zjednoczenia z Chrystusem, czyli do świętości. Bez wątpienia, mając tak wielu świadków, przez

* Joannes Paulus II, *Constitutio Apostolica „Divinus perfectionis Magister”*, AAS 75(1983) 349—355.

¹ Konstytucja dogmatyczna *Lumen gentium*, n. 40.

których Bóg ukazuje swoją obecność i do nas przemawia, jesteśmy pociągani z wielką mocą do osiągnięcia Jego Królestwa².

Stolica Apostolska, przyjmując te znaki i głos swego Pana z największą czcią i uległością od niepamiętnych czasów, z powodu doniosłości powierzzonej sobie misji nauczania, uświęcania i kierowania Ludem Bożym, proponuje wiernym, by naśladowali, czcili i wzywali postacię mężczyzn i kobiet, które odznaczały się miłością i innymi cnotami ewangelicznymi i, po przeprowadzeniu należnych badań, ogłasza ich uroczystym aktem kanonizacji świętymi.

Instrukcja dotycząca spraw kanonizacyjnych, którą nasz Poprzednik Sykstus V wydał dla założonej przez siebie Kongregacji Świętych Obrzędów³, w miarę upływu czasu była wciąż uzupełniana nowymi normami, szczególnie przez Urbana VIII⁴, które Prosper Lambertini (późniejszy Benedykt XIV), nabywając z czasem doświadczenia, przekazał potomnym w dziele zatytułowanym *De Servorum Dei beatificatione et de Beatorum canonizatione*. Zasady te służyły prawie dwa wieki Świętej Kongregacji Obrzędów. W końcu normy te zostały zasadniczo przyjęte przez *Kodeks Prawa Kanonicznego*, opublikowany w 1917 roku.

Z uwagi na bardzo duży postęp nauk historycznych, w naszych czasach powstała konieczność wyposażenia Kongregacji w odpowiedni instrument pracy. Aby lepiej odpowiedzieć wymaganiom krytyki historycznej, nasz Poprzednik śp. Pius XI listem Apostolskim „*Gid da qualche tempo*” (Już od pewnego czasu), wydanym motu proprio dnia 6 lutego 1930 roku, ustanowił przy Świętej Kongregacji Obrzędów „Sekcję historyczną” i jej powierzył studia nad sprawami „historycznymi”⁵. Dnia 4 stycznia 1939 roku tenże Papież polecił opublikować *Normas servandas in construendis processibus ordinariis super causis historicis*⁶, na mocy których „proces apostolski” w rzeczywistości został uznany za zbyteczny, tak że odtąd w sprawach historycznych ma być przeprowadzany jeden proces władzą zwyczajną biskupa.

Paweł VI, Listem Apostolskim *Sanctitas clarior*, wydanym motu proprio dnia 19 marca 1969 roku⁷ postanowił, aby także w sprawach niehistorycznych został przeprowadzony tylko jeden proces kognicyjny (*processus cognitionalis*), mający za cel zebranie dokumentacji, który jednak biskup może przeprowadzić za uprzednią zgodą Stolicy Apostolskiej⁸.

Ten sam Papież, Konstytucją Apostolską — *Sacra Rituum Congre-*

² Por. tamże, n. 50.

³ Konstytucja Apostolska *Immensa Aeterni Dei* z dnia 22 stycznia 1588. Por. *Bullarium Romanum*, Ed. Taurinensis, t. VIII, s. 985—999.

⁴ List Apostolski *Caelestis Hierusalem cives* z dnia 5 lipca 1634; Urban VIII P.O.M. *Decreta servanda in canonizatione et beatificatione Sanctorum* z dnia 12 marca 1642.

⁵ AAS 22 (1930) 87—88.

⁶ AAS 31 (1939) 174—175.

⁷ AAS 61 (1969) 149—153.

⁸ Tamże, nn. 3—4.

gatio⁹ — z dnia 8 maja 1969 roku, w miejsce Świętej Kongregacji Obrzędów ustanowił dwie nowe dykasterie, jednej powierzając sprawy Kultu Bożego, drugiej zaś rozpatrywanie spraw kanonizacyjnych; przy tej okazji zmienił nieco przebieg postępowania w tych sprawach.

Wreszcie, po najnowszych doświadczeniach, wydaje nam się rzeczą konieczną zrewidowanie przygotowania procesu i zreorganizowanie samej Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, dla racji, które wkrótce przedstawimy, by odpowiedzieć wymaganiom uczonych i pragnieniom naszych braci w biskupstwie, którzy wielokrotnie prosili usilnie o przyspieszenie procedury dochodzenia z zachowaniem dokładności w przeprowadzaniu badań w sprawach tak wielkiej wagi. Uważamy także, że w świetle przedstawionej przez Sobór Watykański II nauki o kolegialności wypada, by sami biskupi zostali bardziej włączeni w prowadzenie spraw kanonizacyjnych.

W przyszłości więc zostają zniesione wszystkie prawa, które dotyczą tej materii, ustanawiamy zaś następujące obowiązujące odąd prawa:

I. Dochodzenie diecezjalne

1. Biskupom diecezjalnym albo innym, równym im w prawie hierarchom przysługuje — w zakresie ich jurysdykcji — prawo wszczęcia, czy to z urzędu, czy to na podstawie prośby pojedynczych wiernych, albo prawnych związków zrzeszających wiernych, czy wreszcie ich pełnomocników, dochodzenia dotyczącego życia, cnót lub męczeństwa i sławy świętości albo męczeństwa, stwierdzenia cudów, jak również, jeśli przypadek tego wymaga, stwierdzenia dawności kultu Sługi Bożego, o którego kanonizację wniesiono prośbę.

2. W tym dochodzeniu biskup postępuje według Norm wydanych przez Kongregację Spraw Kanonizacyjnych i to w następującym porządku:

1) Od postulatora sprawy, mianowanego zgodnie z prawem przez ubiegającego się o kanonizację (powoda), winien żądać dokładnej informacji o życiu Sługi Bożego, podobnie też winien żądać przedstawienia obiektywnych racji, dla których sprawa kanonizacji wydaje się być godna polecenia.

2) Jeśli Sluga Boży publikował swe pisma, biskup winien zatroszczyć się o to, by zostały one przebadane przez cenzorów teologów.

3) Jeśli w tych pismach nie znaleziono nic przeciwnego wierze i dobrym obyczajom, wtedy biskup winien zlecić osobom kompetentnym (biegłym), które po wiernym wypełnieniu swego obowiązku złożą sprawozdanie o dokonanych badaniach, przebadanie innych pism dotąd niewydanych (listów, dzienników itd.), jak również wszystkich dokumentów, które w jakikolwiek sposób dotyczą sprawy.

4) Jeśli na podstawie przedstawionych faktów biskup roztropnie stwierdzi, że można przystąpić do dalszych czynności, powinien za-

⁹ AAS 61 (1969) 297—305.

troszczyć się o to, aby zostali urzędowo wezwani i przesłuchani świadkowie przedstawieni przez postulatora. Jeśli zaś okazałoby się konieczne przesłuchanie świadków, aby dane mające znaczenie dowodowe nie zginęły (*ne pereant probationes*), mogą być oni przesłuchani przed ukończeniem badań nad dokumentacją.

5) Dochodzenie dotyczące stwierdzenia zaistniałych cudów winno być przeprowadzone oddzielnie od dochodzenia dotyczącego cnót, a także męczeństwa.

6) Po zakończeniu badania kopia autentyczna (*transumptum*), zawierająca wszystkie dokumenty, winna być przesłana w dwóch egzemplarzach do Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, razem z egzemplarzami prac Sługi Bożego i orzeczeniami cenzorów teologów, którzy je badali.

Ponadto biskup winien dołączyć deklarację stwierdzającą brak kultu publicznego, zgodnie z dekretami Papieża Urbana VIII.

II. Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych

3. Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych, której przewodniczy kardynał prefekt, wspomagany przez sekretarza, zajmuje się wszystkim, co odnosi się do kanonizacji Sług Bożych, służąc w ten sposób biskupom radą i instrukcjami w prowadzeniu spraw, dogłębnie je studiując lub wreszcie wydając swe orzeczenia.

Do kompetencji Kongregacji należy decyzja o wszystkim, co odnosi się do stwierdzenia autentyczności relikwii i ich przechowywania.

4. Do obowiązków sekretarza należy:

- 1) dbanie o kontakty ze stronami, szczególnie z biskupami, którzy prowadzą sprawę;
- 2) udział w dyskusjach nad meritum spraw i redagowanie „votum” w czasie kongregacji kardynałów i biskupów;
- 3) opracowywanie sprawozdań, zawierających wota kardynałów i biskupów przeznaczonych dla Ojca Świętego.

5. W wypełnianiu swego urzędu sekretarz jest wspomagany przez podsekretarza, którego zadaniem jest przede wszystkim stwierdzenie, na ile w prowadzeniu spraw zostały zachowane przepisy, a także przez odpowiednią liczbę urzędników niższego stopnia.

6. Dla studiowania spraw Kongregacji powołane jest Kolegium Relatorów, któremu przewodniczy Relator generalny.

7. Poszczególni relatorzy winni:

- 1) studiować wraz z przedstawicielami stron sprawy sobie powierzone i przygotować Pozycje dotyczące cnót lub męczeństwa;
- 2) zredagować pisemne opracowania historyczne, jeśli te zostaną uznane przez konsultorów za konieczne;
- 3) brać udział w zebraniach teologów w charakterze ekspertów, jednak bez prawa głosowania.

8. Spośród relatorów jeden specjalnie zostanie wyznaczony dla opra-

cowania Pozyceji dotyczących stwierdzenia cudów i będzie uczestniczył w zebraniach lekarzy i posiedzeniach teologów.

9. Relator generalny, który przewodniczy zespołowi konsultorów historycznych, jest wspomagany przez kilku pracowników (*Adiutoribus a studiis*) pomagających w studium sprawy.

10. W Kongregacji jest jeden Promotor Wiary lub Prałat teolog, do którego obowiązków należy:

- 1) przewodniczenie posiedzeniom teologów, na których składa „votum”;
- 2) przygotowanie relacji o samym przebiegu posiedzenia;
- 3) uczestniczenie w kongregacjach kardynałów i biskupów w charakterze eksperta, jednakże bez prawa głosowania.

W niektórych sprawach, jeśli istnieje potrzeba, Kardynał Prefekt może do konkretnego przypadku mianować Promotora Wiary (*Promotor fidei ad casum*).

11. Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych dysponuje wybranymi konsultorami z różnych dziedzin; jedni z nich są specjalistami w naukach historycznych, inni w teologii, zwłaszcza w dziedzinie życia wewnętrznego.

12. Dla badania uzdrowień, które zostały przedstawione jako cuda, Kongregacja dysponuje zespołem biegłych w medycynie.

III. Procedura w Kongregacji

13. Gdy wszystkie akta i dokumenty dotyczące sprawy biskup prześle do Rzymu, w Świętej Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych należy postąpić w sposób następujący:

- 1) Przede wszystkim podsekretarz przebadana na ile, w dochodzeniu dokonanym przez biskupa, zostały zachowane ustalone normy i następnie wynik tych badań przedstawi na posiedzeniu zwyczajnym (*congressus ordinarius*).
- 2) Jeśli uczestnicy posiedzenia orzekną, że sprawa była prowadzona według norm prawa, zostaje ona przekazana jednemu z relatorów; relator wspólnie z pomocnikiem przedstawionym przez stronę wnoszącą sprawę, winien przygotować Pozycję dotyczącą cnót lub męczeństwa, zachowując zasady krytyki historycznej i hagiograficznej.
- 3) W sprawach dawnych (historycznych) i nowszych (czasowo bliższych), których szczególnie charakter na podstawie orzeczenia relatora generalnego tego się domaga, opublikowana Pozycja winna być poddana osądowi biegłych w danej dziedzinie konsultorów, aby wydali „votum” o wartości naukowej Pozycji oraz o jej wystarczalności (*ad effectum de quo agitur*).

W szczególnych przypadkach Kongregacja może przekazać Pozycję do przestudiowania innym uczonemu, którzy nie są członkami zespołu Konsultorów.

- 4) Pozycja (wraz z wotami pisemnymi konsultorów historycznych, a także z wyjaśnieniami relatora, jeśli takie okażą się konieczne) zostaje

przekazana konsultorom teologom, którzy o meritum sprawy winni wydać „votum”; ich zadaniem jest, razem z Promotorem Wiary, tak przestudiować sprawę, by rozbieżności teologiczne, jeśli takie istnieją, zostały całkowicie przebadane przed dyskusją w czasie posiedzenia specjalnego (*congressus peculiaris*).

5) Wota definitywne konsultorów teologów, razem z wnioskami zredagowanymi przez Promotora Wiary, winny zostać przekazane kardynałom i biskupom, by mogli osądzić sprawę.

14. Przedstawione cuda Kongregacja rozpatruje w następujący sposób:

1) Proponowane cuda, na temat których winna być przygotowana Pozycja przez wyznaczonego do tego relatora, bada się na zebraniu biegłych (jeśli chodzi o uzdrowienia — na zebraniu lekarzy), których wota i wnioski przedstawia się w dokładnie przygotowanej relacji.

2) Następnie cuda winny być przedyskutowane na specjalnym posiedzeniu teologów, wreszcie na kongregacji kardynałów i biskupów (*congregatio*).

15. Orzeczenia kardynałów i biskupów winny być przedstawione Ojcu Świętemu, który jedynie ma prawo decydować o kościelnym kuście publicznym Sług Bożych.

16. Dla poszczególnych spraw kanonizacyjnych, których badanie odbywa się aktualnie w Świętej Kongregacji, sama Kongregacja specjalnym dekretem ustali sposób dalszego postępowania, z zachowaniem jednak ducha tego nowego prawa.

17. Przepisy zawarte w niniejszej Konstytucji zaczynają obowiązywać z dniem ogłoszenia.

Nakazujemy, by te nasze postanowienia i przepisy, obecnie i w przyszłości zachowały swoją moc i skuteczność, bez względu — o ile taki przypadek zachodzi — na Konstytucje i Zarządzenia apostolskie, wydane przez naszych Poprzedników i wszelkie inne przepisy, godne nawet specjalnej wzmianki czy częściowego odwołania.

Rzym, u św. Piotra, dnia 25 stycznia 1983 roku, piątego naszego Pontyfikatu.

Jan Paweł II, Papież

Tłumaczył: Ks. Leonard Paweł Flisikowski
Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych

Tekst polskiego przekładu został zaaprobowany przez Świętą Kongregację Spraw Kanonizacyjnych. Tekst łaciński jednak pozostaje tekstem oficjalnym.

Rzym, w siedzibie Świętej Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, 7 lipca 1983 roku.